

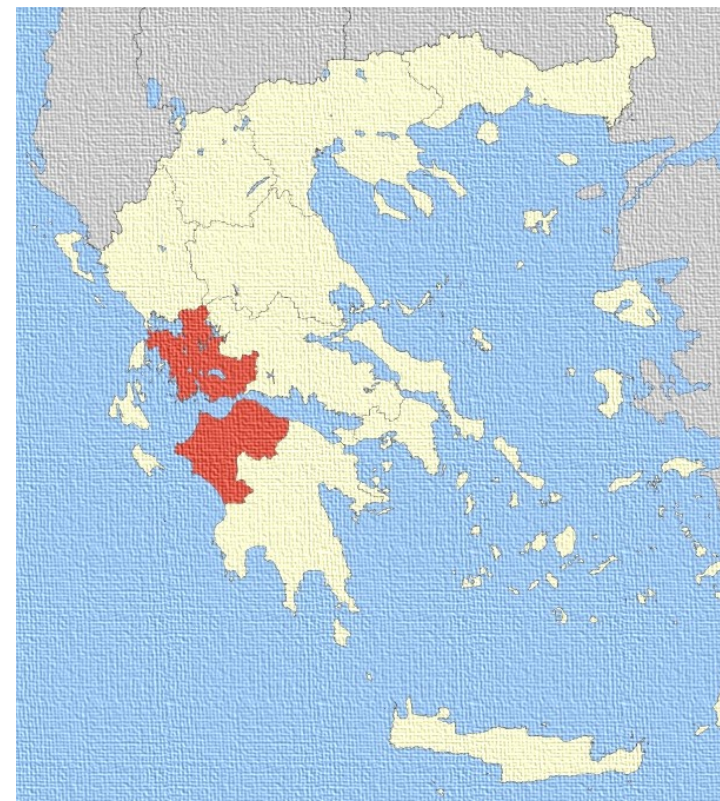
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ρόϊδω Μητούλα

*Καθηγήτρια Τοπικής και Περιφερειακής
Ανάπτυξης - Αστικής Ανασυγκρότησης*

Email: mitoula@hua.gr

ΥΠΕΧΩΔΕ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας
Χάρτης Δ.1.1

Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης Κέντρα, Άξονες, Πόλοι Ανάπτυξης

κλίμακα : 1:800000

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Κέντρα Ανάπτυξης

- Κέντρο 1ου επιπέδου - έδρα Περιφέρειας
- Κέντρο ενισχυμένου 2ου επιπέδου
- Κέντρο 2ου επιπέδου - έδρα νομού
- Λοιπά κέντρα 2ου επιπέδου
- Κέντρο ενισχυμένου 3ου επιπέδου
- Κέντρα 3ου επιπέδου - έδρες Νέων ΟΤΑ
- Κέντρα 4ου επιπέδου - έδρες Νέων ΟΤΑ

Άξονες Ανάπτυξης

- Κύριοι άξονες (ευρωπαϊκοί - εθνικοί)
- Δειτερεύοντες άξονες (διαπεριφερειακοί)
- Ενδοπεριφερειακοί άξονες

Πόλοι Ανάπτυξης

- Πόλος ανάπτυξης
- Κέντρα

- με έμφαση στον Πολιτισμό-Τουρισμό-Γεωργία:
Κατάκολο-Πύργος-Αμαλιάδα-Ηλιδα-Ολυμπία
- με έμφαση στην Αστική Ανάπτυξη:
Πάτρα-Ρίο-Αντίρριο-Ναύπακτος
- με έμφαση στη Μεταποίηση-Διαμετακομιστικό Εμπόριο-Γεωργία:
Πλατυγιάλι-Αστακός-Αγρίνιο-Μεσολόγγι

Ενότητες Ανάπτυξης

- ενότητες Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Ηλείας
- ενότητα προστασίας & ανάπτυξης Αμβρακικού

- ζώνες προστασίας φυσικού περιβάλλοντος

Σύστημα μεταφορών (ολοκληρωμένα)

- ολοκλήρωση διευρωπαϊκού οδικού δικτύου
- αναβάθμιση εθνικού - διαπεριφερειακού οδ. δικτύου
- αναβάθμιση λοιπού βασικού οδικού δικτύου
- ολοκλήρωση αναβάθμισης σιδηροδρομικού δικτύου
- κύριο λιμάνι διευρωπαϊκής εμβέλειας
- δευτερεύον λιμάνι
- αεροδρόμιο εθνικής & διαπεριφερειακής εμβέλειας

1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας
- Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας
- Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

2. ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- Πλεονεκτήματα - Ευκαιρίες
- Μειονεκτήματα - Κίνδυνοι

3. ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αναπτυξιακός Ρόλος

Αναπτυξιακές Υποδομές

Πρωθυτικές Δραστηριότητες

- Πάτρα

”

”

”

- Αίγιο

”

”

”

- Μεσολόγγι - Αιτωλικό

”

”

”

- Αγρίνιο

”

”

”

- Ναύπακτος

”

”

”

- Πύργος-Κατάκολο

”

”

”

- Αμαλιάδα

”

”

”

4. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Οδικές Μεταφορές

- Διευρωπαϊκοί Άξονες
- Εθνικοί / Διαπεριφερειακοί Άξονες
- Ενδοπεριφερειακοί Άξονες

Σιδηροδρομικές Μεταφορές

Θαλάσσιες Μεταφορές

- Κύρια Λιμάνια
- Δευτερεύοντα Λιμάνια

Αεροπορικές Μεταφορές

ΥΠΕΧΩΔΕ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας
Χάρτης Δ.1.2

Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης Παραγωγικές δραστηριότητες

κλίμακα : 1:800000

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Βασικό οικιστικό δίκτυο

- Έδρα Περιφέρειας
- Έδρα Νομού
- Έδρα Καποδιστριακού Δήμου

Παραγωγικές δραστηριότητες

- ενδεικτικές ευρύτερες ζώνες γεωργικής γής πρώτης προτεραιότητας
- ορεινές περιοχές με εναλλακτικές-ήπιες μορφές τουρισμού και πολυαπασχόλησης
- ενδεικτικές ευρύτερες ζώνες αναζήτησης ελεγχόμενων δραστηριοτήτων τουρισμού - παραθερισμού

Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.)

- για ανάπτυξη θεραπευτικού & άλλων μορφών ειδικού τουρισμού στις περιοχές ιδιοκτησίας Ε.Ο.Τ (Καιάφας, Κυλλήνη, Κουνουπτέλι) ΠΟΑΠΔ ή ΠΟΤΑ
- για εκσυγχρονισμό & οργάνωση εξορμητικών δραστηριοτήτων
- ▲ για τον εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη ιχθυοκαλλιέργειας

Προτεινόμενες ΒΕΠΕ

Σύστημα μεταφορών (ολοκληρωμένο)

- ολοκλήρωση διευρωπαϊκού οδικού δικτύου
- αναβάθμιση εθνικού - διαπεριφερειακού οδ. δικτύου
- αναβάθμιση λοιπού βασικού οδικού δικτύου
- ολοκλήρωση αναβάθμισης σιδηροδρομικού δικτύου
- ① κύριο λιμάνι διευρωπαϊκής εμβέλειας
- ② δευτερεύον λιμάνι
- ✈ αεροδρόμιο εθνικής & διαπεριφερειακής εμβέλειας

5. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Διασύνδεση της περιφέρειας με το δίκτυο φυσικού αεριού
- Ανάπτυξη ηπίων - ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με σεβασμό στην προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (υδροδυναμικής, ηλιακής, αιολικής, βιομάζα με εισαγωγή ενεργειακών καλλιεργειών σε κατάλληλες περιοχές).
- Εξοικονόμηση ενέργειας με κατάλληλα μέτρα.

6. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΤΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

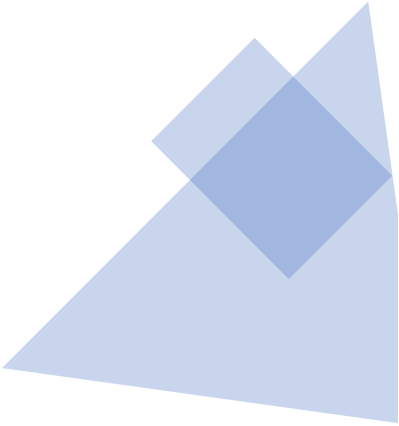
Ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακού δικτύου μεγάλης χωρητικότητας βασισμένου σε προηγμένες τεχνολογίες επικοινωνιών.

Οπτικές ίνες με ταχύτητες γραμμών :

- **High Speed Broadband ADSL2+,**
- **Superfast Broadband FTTC,**
- **Ultrafast Broadband FTTPoD,**
- **Hyperfast or Gigabit FTTP**

7. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

- ✓ Ορεινός Χώρος
 - ✓ Αγροτικός Χώρος
 - ✓ Παράκτιες Περιοχές
-

5. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Εκσυγχρονισμός των γεωργικών εγκαταστάσεων
- Προώθηση των Βιολογικών καλλιεργειών
- Διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων
- Βελτίωση των αγροτικών και αλιευτικών υποδομών
- Βελτίωση της ποιότητας με έμφαση στα προϊόντα ονομασίας προέλευσης
- Ενδυνάμωση του κτηνοτροφικού τομέα με καθορισμό νέων βοσκοτόπων και βελτίωση των ήδη υπαρχόντων , οργάνωση κτηνοτροφικών πάρκων.

- Χωρική οργάνωση και ενίσχυση του τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών με έμφαση στην Αιτωλοακαρνανία.
- Βελτίωση των δομών και μηχανισμών πληροφόρησης εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης του ανθρωπίνου δυναμικού.
- Συνδυασμένη ανάπτυξη νέων μεθόδων γεωργικών, κτηνοτροφικών, μελισσοκομικών και αλιευτικών δραστηριοτήτων μέσα από την καθετοποίηση της παραγωγή τους.

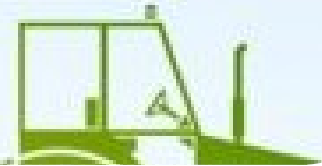
Οι δυναμικές ζώνες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας παραμένουν οι ίδιες την τελευταία δεκαετία:

- ο κάμπος και οι πεδινές περιοχές της Ηλείας και καθώς και αυτές του Αργινίου – Μεσολογγίου
- οι ημιορεινές περιοχές, κυρίως της Αιτωλοακαρνανίας και σε δεύτερο βαθμό της Ηλείας και Αχαΐας για την κτηνοτροφία
-
- οι περιοχές εσωτερικών υδάτων της Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας και εκτάσεις στις δυτικές ακτές της Αιτωλοακαρνανίας και του Αμβρακικού για τις υδατοκαλλιέργειες.

Γεωργία

Ο αγροτικός τομέας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει σε μεγάλη έκταση τις εγγενείς **αδυναμίες**, τα **μειονεκτικά χαρακτηριστικά** και τα **διαρθρωτικά προβλήματα** του αγροτικού τομέα της χώρας.

Αδυναμίες είναι :

- ο μικρός / πολυτεμαχισμένος κλήρος
- η ηλικιακή διάρθρωση του αγροτικού πληθυσμού
- η ελλιπής εκπαίδευση/ κατάρτιση των αγροτών
- οι αδυναμίες του τομέα εμπορίας / η διακίνησης αγροτικών προϊόντων
- χαμηλή ανταγωνιστικότητα λόγω υψηλού κόστους και όχι της ποιότητας των προϊόντων

Την τελευταία 10ετία είναι αισθητή η ανάπτυξη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, οι **βιολογικές καλλιέργειες** που αγγίζουν τα όρια να αξιολογηθούν ως:

Σημαντικές στην Αιτωλοακαρνανία , **μέτριες** στην Ηλείας και σε **μικρότερο** βαθμό στην Αχαΐα.

Οι κυριότερες βιολογικές καλλιέργειες είναι:

- οι επιτραπέζιες ελιές
- οι ελαιοποιήσιμες ελιές
- τα εσπεριδοειδή
- τα οινάμπελα
- οι καρυδιές
- τα κηπευτικά
- οι καστανιές
- τα αρωματικά φυτά.

Επίσης, σε σημαντικές εκτάσεις καλλιεργούνται βιολογικά με ζωοτροφές που προορίζονται για την κάλυψη των αναγκών της βιολογικής κτηνοτροφίας.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Πρόοδος ακόμη σημειώνεται στην αύξηση των πιστοποιημένων προϊόντων με ονομασία προέλευσης.

- **Ελαιόλαδο Ολυμπίας** [Προστατευμένη Γεωγραφική Ένδειξη (ΠΓΕ)]
- **Κεφαλογραβιέρα** [Προστατευόμενη (ΠΟΠ) Ονομασία Προέλευσης]
- **Αυγοτάραχο Μεσολογγίου** (ΠΟΠ)
- **Κορινθιακή σταφίδα Βοστίτσα** (ΠΟΠ)
- **Φέτα Καλαβρύτων** (ΠΟΠ)
- **Σταφίδα Ηλείας** (ΠΓΕ)
- Καθώς και πιστοποιημένα προϊόντα μεταποίησης από αγροτικά προϊόντα όπως 4 αναγνωρισμένοι οίνοι (ΠΟΠ) και άλλοι 6 (ΠΓΕ).

Γεωργία στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας

Τα διαρθρωτικά προβλήματα στην Αιτωλοακαρνανία έχουν να κάνουν με ζητήματα υποδομών για τον αγροτικό τομέα.

Η τοπική κοινωνία βασίζεται σε ένα μεγάλο ποσοστό στον κλάδο αυτό, αλλά τα περιθώρια ανάπτυξης του χώρου είναι πολλά. Από το σύνολο των 1.640.094 στρεμμάτων, ακαλλιέργητες εκτάσεις στην Αιτωλοακαρνανία είναι μόλις τα 29.616 στρέμματα.

Μεγάλο ποσοστό της γεωργίας αφορά τα βοσκοτόπια και της καλλιέργειες υποστήριξης της κτηνοτροφίας (τριφύλλια, καλαμπόκια κτλ), γεγονός που καταδεικνύει την πραγματικά τεράστια δυναμική του κλάδου της κτηνοτροφίας.

Στο Δήμο Αγρινίου οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι η ελιά (71.139,5 στρ.), το τριφύλλι (29.392,9 στρ.), ο αρδευόμενος αραβόσιτος (20.718,5 στρ.), ο βίκος (13.842,2 στρ.), η βρώμη (12.935,4 στρ.), πορτοκαλιές (6.378,8 στρ.), καρυδιές (1.742,9 στρ.), κριθάρι (797,6 στρ.), μανταρινιές (644,7 στρ.), σκληρό σιτάρι (503,8 στρ.), αμπέλι, σόργο, ρίγανη, μηδική, σπαράγγι.

Στο Δήμο Αμφιλοχίας οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι:

- ο βίκος (43.985,8 στρ.)
- η ελιά (29.272,9 στρ.)
- η βρώμη (8.466,6 στρ.)
- το τριφύλλι (7.132,2 στρ.)
- το κριθάρι (3.346,4 στρ.)
- ο αραβόσιτος (3.268,9 στρ.)
- πορτοκαλιές (651,7 στρ.)
- καρυδιές (550,6 στρ.)
- το σκληρό σιτάρι
- οι πρωτεϊνούχοι σπόροι
- το αμπέλι
- το σπαράγγι
- η καστανιά
- η μανταρινιά
- ο καπνός και το μαλακό σιτάρι.

- Η Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας διαθέτει περίπου το **10% του ζωικού κεφαλαίου όλης της χώρας σε αιγοπρόβατα και το 6% αυτού σε βοοειδή**, ενώ επίσης έντονα αναπτυγμένη είναι η χοιροτροφία.
- Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων των βοοειδών φτάνει τις 1.800 περίπου με συνολικό ζωικό κεφάλαιο 70.000 ζώων
- **Χαρακτηριστικό της βοοτροφίας του νομού** είναι ότι όλες σχεδόν οι εκμεταλλεύσεις είναι κρεοπαραγωγικής κατεύθυνσης και η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι αγελαίας μορφής.
- **Οι εκμεταλλεύσεις των αιγοπροβάτων** αγγίζουν τις 11.400 με συνολικό πληθυσμό ζωικού κεφαλαίου τα 1.280.000 ζώα περίπου, είναι **μικτής παραγωγικής κατεύθυνσης και ημιενσταβλισμένες**.
- Το χαρακτηριστικό αυτών των εκμεταλλεύσεων είναι ότι είναι συνήθως μικρές σε μέγεθος και στοχεύουν στην παραγωγή γάλακτος το οποίο οδηγείται προς τυροκόμιση από τα τυροκομεία της περιοχής και στο κρέας των αμνοεριφίων.

Γεωργία στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας

- Η Περιφερειακή Ενότητα της Ηλείας με συνολική έκταση 2.621 km² έχει έδαφος πεδινό κατά 60% και διασχίζεται από διάφορους ποταμούς. Χαρακτηριστικό του νομού είναι η ύπαρξη παράλιων υδροβιότοπων (Κοτύχι και Καϊάφα) που έχουν τεράστιο οικολογικό πλούτο.
- Το κλίμα της Ηλείας είναι θαλάσσιο μεσογειακό και θερμοκρασία σπάνια κατέχεται υπό το 0 το χειμώνα και το καλοκαίρι υπερβαίνει τους 40 βαθμούς κελσίου.
- Το **25% του πληθυσμού της Ηλείας ασχολείται με τη γεωργία** που παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία πράγμα που την καθιστά αγροτικό νομό.
- Στην Ηλεία όπως και σε όλη τη περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στην Περιφερειακή Ενότητα της Ηλείας παράγεται το 3% της συνολικής γεωργικής παραγωγής της χώρας (η 7η υψηλότερη συμμετοχή), η έκταση της γεωργικής γης φτάνει στα 1.264.460 στρέμματα (52,6% της περιοχής), οι αρδευόμενες εκτάσεις καλύπτουν στο 45,4% και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις της το 48,3% της περιοχής.

Είναι 2η σε παραγωγή τομάτας με 12% της παραγωγής της χώρας, η 2η πατάτας με 10%, η 6η εσπεριδοειδών με 6%, η 7η ελαιόλαδου με 4,3% της συνολικής παραγωγής, με απασχολούμενους 48.704 περίπου.

Διαθέτει τις μεγαλύτερες εκτάσεις από κάθε άλλο νομό σε θερμοκήπια

- καλλιεργούνται δημητριακά, αραβόσιτος, ρύζι, σιτάρι, όσπρια, βαμβάκι, λαχανικά, κηπευτικά, τομάτες, εσπεριδοειδή, αμπέλια(σταφίδα, σταφύλια), ελιές, φράουλες, καρπούζια, πατάτες, ζωοτροφές.

Μικρές εκτάσεις καταγράφονται σε καλλιέργειες όπως:

- οι δενδρώδεις, οι καρποί με κέλυφος, οι ελαιούχοι σπόροι, τα οσπριοειδή, τα φυτώρια και οι χώροι εκτροφής σαλιγκαριών.
- καλλιέργειες σε σπαράγγια, ελαιόλαδο, πατάτες και κρασί

Γεωργία στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

Η Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας έχει συνολική έκταση 3.274 km² και χαρακτηρίζεται από έντονες εδαφολογικές αντιθέσεις. **Τα εδάφη του είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (60% περίπου) ορεινά** και διασχίζονται από μικρούς σχετικά ποταμούς (Βουραϊκό, Σελινούντα και Πείρο) και μικρότερους χείμαρρους, που εκβάλλουν στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο.

Το **κλίμα** στην περιοχή της Αχαΐας είναι εύκρατο και χαρακτηρίζεται ως μεσογειακό στα παράκτια και ηπειρωτικό στο εσωτερικό και ορεινό τμήμα της περιοχής. Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι περίπου 17 έως 18 °C στην παράκτια περιοχή και χαμηλότερη στις ορεινές περιοχές. Στην Βόρεια παράκτια ζώνη το ετήσιο ύψος βροχής κυμαίνεται μεταξύ 700 και 820 mm περίπου.

Ο τομέας Φυτικής Παραγωγής περιλαμβάνει :

- Ελαιώνες: 210.000 στρ.
 - Αμπελώνες για οινοποίηση: 40.000 στρ.
 - Κορινθιακή σταφίδα: 46.000 στρ.
 - Κηπευτικά υπαίθρια: 35.000 στρ.
 - Κηπευτικά υπό κάλυψη: 3.000 στρ.
 - Δημητριακά και Αραβόσιτος: 170.000 στρ
 - Εσπεριδοειδή: 6.500 στρ
 - Υπαίθρια οπωροκηπευτικά και πατάτες: 30.000 στρ.
 - Κορινθιακή Σταφίδα: 3.200 στρ.
 - Θερμοκηπιακές καλλιέργειες (πρώιμα και όψιμα οπωροκηπευτικά και φράουλα): 3.000 στρ.
 - Δημητριακά και Αραβόσιτος: 85.000 στρ.
 - Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες (εσπεριδοειδή-πυρηνόκαρπα κ.ά.)
- Επίσης υπάρχουν ιδιωτικοί και δημοτικοί Βοσκότοποι: 110.000 στρ.,**
αιγοπρόβατα: 140.000 και περίπου 1.000 βοοειδή.

Φυσικά ιχθυοτροφεία

Στην **Αχαΐα** υπάρχουν μεγάλες αμπελοκαλλιέργειες με αποτέλεσμα πολλοί να ασχολούνται με την παραγωγή κρασιού καθώς στην περιοχή **υπάρχουν 38 ενεργές οινοποιητικές μονάδες**.

Η καλλιέργεια του ροδίτη έχει μετατοπισθεί στα πεδινά της κάτω Αχαΐας, με αποτέλεσμα τις πολύ μεγάλες στρεμματικές αποδόσεις και συνεπώς την υποβάθμιση των παραγομένων οίνων ΟΠΑΠ, ενώ δεν αξιοποιούνται πλήρως οι ημιορεινές και ορεινές περιοχές των Πατρών και της Αιγιαλείας

Οι πλαγιές της Αιγιαλείας, που έχουν βορεινή έκθεση και δέχονται τους δροσερούς θαλάσσιους ανέμους, ως οικολογικό περιβάλλον, είναι ένας θαυμάσιος αμπελότοπος ιδιαίτερα για χώρες με θερμό κλίμα όπως η δική μας.

Στην ευρύτερη περιοχή της Πάτρας παράγονται οι λευκές ποικιλίες, ρομπόλα, ασύρτικο chardonnay και sauvignon blanc

Από ερυθρές ποικιλίες παράγονται, αγιωργίτικο, αυγουσιάτης, μαυροδάφνη, syrah και cabernet.

Κτηνοτροφία

Η εξαιρετική βιοποικιλότητα και η **τοπογραφία** της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα που προσδίδουν στα κτηνοτροφικά προϊόντα την εξαιρετική τους ποιότητα.

Ωστόσο:

- Σημαντικό ζήτημα αποτελεί η σχετικά **κακή κατάσταση των βοσκοτόπων** που **υπερβόσκονται και υποβαθμίζονται** συνεχώς (κυρίως λόγω της έλλειψης συστήματος βόσκησης που θα επέτρεπε το σχεδιασμό της βοσκοφόρτωσης για να υπάρχει ισορροπία απαιτήσεων ζώων και βοσκήσιμης γης).
- Επίσης, δεν έχουν οργανωθεί και **δεν λειτουργούν κτηνοτροφικά πάρκα στην Περιφέρεια**.

- Τα κυριότερα προβλήματα στην κτηνοτροφία για την ΠΔΕ, μεταξύ άλλων είναι ότι η **διαδικασία των επιδοτήσεων** αποτέλεσε κίνητρο αύξησης του αριθμού των ζώων, όχι όμως με ανάλογη αύξηση της παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων, αφού η επιδότηση δεν είχε κίνητρα βασισμένα στην παραγωγή ή την παραγωγικότητα της επιχείρησης, αλλά στον αριθμό των ζώων.

- **Οι βοσκότοποι, ιδιωτικοί και δημοτικοί, δεν είναι επαρκείς.** Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο σε περιόδους ξηρασίας, οπότε η βοσκοϊκανότητα αυτών μειώνεται ακόμα περισσότερο.

- **Οι ιδιότυπες συνθήκες που επικρατούν στο κύκλωμα της διάθεσης και προμήθειας ζωοτροφών – γάλακτος - κρέατος μεταξύ παραγωγών και εμπόρων, όπου οι πρώτοι βρίσκονται σε εξαρτώμενη σχέση από τους δεύτερους,** χωρίς να υπάρχει δυνατότητα διαμόρφωσης κόστους παραγωγής και τιμών εμπορίας ανάλογων με την ποιότητα των παραγόμενων κτηνοτροφικών προϊόντων.

- Η **μεγάλη υστέρηση στην έρευνα και στην εισαγωγή νέων μεθόδων για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα** μέσα από την καθετοποίηση της παραγωγής τους, συνεχίσθηκε στην Περιφέρεια και την τελευταία 10ετία, περίπου στον ίδιο βαθμό με το επίπεδο σχετικής στασιμότητας των προηγούμενων 10ετιών.
- Διαχρονικά, οι επιχειρήσεις αυτές, αν και συμβάλλουν σημαντικά στην απασχόληση στις αγροτικές περιοχές, στη διατήρηση παραδοσιακών προϊόντων και στην ποικιλία της διατροφής και σε προστιθέμενη αξία (αν και στη συντριπτική τους πλειοψηφία υστερούν σε τεχνολογικό επίπεδο και επίπεδο κατάρτισης στελεχών), **χρειάζονται συστηματική στήριξη για θέματα υιοθέτησης και ανάπτυξης καινοτομιών, εκσυγχρονισμού, βελτίωσης της ποιότητας, της υγιεινής και ασφάλειας των προϊόντων τους.**
- Οι επιχειρήσεις μεταποίησης αγροτικών προϊόντων της ΠΔΕ παίζουν βασικό ρόλο στην αναπτυξιακή πορεία της Περιφέρειας **έχοντας μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης** και αφορούν κυρίως στους παρακάτω υποκλάδους: **σφαγεία, μονάδες επεξεργασίας κρέατος, τυροκομεία, ελαιοτριβεία – τυποποιητήρια ελαιόλαδου, συσκευαστήρια, επεξεργασία αλιευμάτων, ψυκτικές αποθήκες, μονάδες παραγωγής ζωοτροφών.**
- Οι **σημαντικότερες** από αυτές ακόμη και σε εθνικό επίπεδο είναι τα **τυροκομεία** (κυρίως στην περιοχή Δ. Αμφιλοχίας), τα **ελαιοτριβεία – τυποποιητήρια ελαιόλαδου, επεξεργασία αλιευμάτων** (Αιτωλ/νία, Αχαΐα), **μονάδες παραγωγής ζωοτροφών** (Αιτωλ/νία, Ηλεία).

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Μεταποίηση και ΜΜΕ

Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των υφιστάμενων βιοτεχνιών και βιομηχανικών μονάδων και προσέλκυση νέων δυναμικών επιχειρήσεων.

- Ενθάρρυνση της καθετοποίησης της επεξεργασίας παραδοσιακών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων της περιφέρειας.
- Παροχή υπηρεσιών ποιοτικού ελέγχου και πιστοποίησης.
- Εισαγωγή καινοτομίας και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της βιωσιμότητας των ΜΜΕ με στόχο την αύξηση των θέσεων απασχόλησής.
- Ορθολογική χωροθέτηση της μεταποιητικής δραστηριότητάς .
- Παροχή κινήτρων και άλλων προωθητικών ενεργειών για την δημιουργία μεταποιητικών εκμεταλλεύσεων στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.

- Την τελευταία 15ετία επιχειρούνται **προσπάθειες, αναδιάρθρωσης της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας** (μετά την περίοδο αποβιομηχάνισης της 10ετίας του '80 και των αρχών της 10ετίας του '90 και τη συνεχιζόμενη πτωτική πορεία τα επόμενα έτη). Έγιναν προσπάθειες να μετατοπιστούν οι δραστηριότητες του δευτερογενή από τους φθίνοντες και παρηκμασμένους παραδοσιακούς κλάδους (οι οποίοι αντιπροσωπεύονταν από μεγάλες κυρίως βιομηχανικές μονάδες), προς την κατεύθυνση πιο σύγχρονων ανταγωνιστικών και βιώσιμων δραστηριοτήτων έστω και σαφώς μικρότερης κλίμακας.
- **Ο μεταποιητικός τομέας της Περιφέρειας**, ο οποίος συμβάλλει σημαντικά στην απασχόληση στις αγροτικές περιοχές, αλλά και σε προστιθέμενη αξία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας **εξαρτάται άμεσα και καθοριστικά από την αντίστοιχη ανάπτυξη και αναδιάρθρωση του πρωτογενή τομέα και της παραγωγής του.**
- Οι κυριότερες μεταποιητικές μονάδες αφορούν στους κλάδους: **τρόφιμα, μεταλλικά και μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα, κατασκευή ειδών ένδυσης, επίπλων, προϊόντων από ξύλο και κατασκευή μηχανημάτων.**
- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει σημαντικό πλεονέκτημα καθώς αποτελεί γεγονός ότι μετά την κατασκευή και λειτουργία της 'μεγάλης περιμετρικής' της πόλης της Πάτρας και την κατασκευή και λειτουργία της ζεύξης **αυξήθηκε σημαντικά η ζήτηση για εγκατάσταση στη ΒΙΠΕ Πατρών.**

- Ο κύριος πόλος βιομηχανικής συγκέντρωσης της περιφέρειας είναι η **ευρύτερη περιοχή της Πάτρας** και προσφέρεται ως περιοχή εντατικοποίησης, έχοντας την προοπτική, κάτω από προϋποθέσεις, να χαρακτηριστεί ως δυναμική ζώνη συγκέντρωσης της περιφέρειας.
- Η **Βιομηχανική Περιοχή Πατρών** βρίσκεται εκτός της αστικής περιοχής της πόλης των Πατρών λειτουργεί περίπου από το 1978-79.
- Στην ευρύτερη αυτή περιοχή **λειτουργεί και το Βιοτεχνικό Πάρκο Πατρών**.
- Η **ενεργοποίηση της NABΙΠΕ Αστακού / λιμανιού Πλατυγιαλίου** με προοπτική να γίνει περιοχή εντατικοποίησης, ως **δεύτερου σημαντικού πόλου για την βιομηχανία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος**.
- Η **NABΙΠΕ** είναι η μοναδική Ναυτική και Βιομηχανική Περιοχή στην Ελλάδα που διαθέτει δικό της λιμάνι πολλαπλών χρήσεων.
- Η NABΙΠΕ, ως Ελεύθερη Βιομηχανική και Επιχειρηματική Ζώνη, **βρίσκεται σε άριστη γεωγραφική θέση**, από πλευράς στρατηγικής και οικονομικής σημασίας.
- **Δυναμικοί κλάδοι στο δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας** είναι η εξειδίκευση στο ξύλο (Αχαΐα, Αιτωλ/νία, Ηλεία), τα μη μεταλλικά ορυκτά (Ηλεία, Αχαΐα), τα μεταλλικά προϊόντα (Αχαΐα, Αιτωλ/νία), τα έπιπλα (Αχαΐα, Αιτωλ/νία) και τα είδη ένδυσης (Αχαΐα, Αιτωλ/νία).

The Tertiary Sector

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Ανάδειξη των υπηρεσιών διεθνούς εμπορίου και μεταφορών σε “προωθητική δραστηριότητά” για την ευρύτερη περιοχή των Πατρών και το τρίπολο στο Πλατυγιάλι –Αγρίνιο - Μεσολόγγι/Αιτωλικό.
- Αξιοποίηση της υποδομής και του ανθρωπίνου δυναμικού στην Έρευνα και Τεχνολογία και την κοινωνία της πληροφορίας με στόχο τη στενότερη διασύνδεση με παραγωγικές δραστηριότητες και τη διάχυση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.
- Επέκταση των εναλλακτικών μορφών Θεματικού τουρισμού με έμφαση στην ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού, στην αξιοποίηση των εσωτερικών υδάτων (κυρίως Αιτωλοακαρνανία, Ηλεία), των ιαματικών πηγών (Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία) των πολιτιστικών και φυσικών πόρων, κλπ.

Ο τριτογενής τομέας περιλαμβάνει τις παραγωγικές δραστηριότητες που σχετίζονται με το **εμπόριο, τις υπηρεσίες τουρισμού και τις παρεχόμενες υπηρεσίες** γενικότερα στην περιοχή μελέτης.

Ο τομέας αυτός **παρουσιάζει μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης και προσφέρει δυνατότητες για σημαντικές επενδύσεις.**

Η περιφέρεια διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα (ιεραρχικά μετά τις περιφέρειες που αποτελούν τις ευρύτερες περιοχές των μητροπολιτικών κέντρων Αθήνας και Θεσσαλονίκης) **στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας** όπως:

- Τα Πανεπιστήμια
- Το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ) που στεγάζει έναν αριθμό από νέες και δυναμικές επιχειρήσεις και έχει ως στόχο τη δημιουργία μιας σύγχρονης Καινοτομικής Επιχειρηματικής Περιοχής στην περιφέρεια, που θα αποτελέσει εργαλείο ανάπτυξης και προσανατολισμού της προς ένα καινοτομικό παραγωγικό περιβάλλον
- Το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών που εδρεύει στην περιοχή με κατεύθυνση την προώθηση της επιστημονικής έρευνας και τη σύνδεσής της με τις ανάγκες της οικονομίας και κοινωνίας

Ο Τριτογενής τομέας αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα στην Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας (57,6% των απασχολουμένων και 71%).

Το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα αναφέρεται στους κλάδους του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Η Περιφέρεια σημειώνει μεγάλη ανάπτυξη στους τομείς: των μεταφορικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών υγείας, των υπηρεσιών εκπαίδευσης, έρευνας και ανάπτυξης με την ύπαρξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων, παραγωγικών υπηρεσιών.

- **Στον τομέα του τουρισμού**, την τελευταία 10ετία υπάρχει μια **σχετική στασιμότητα** στην τουριστική αξιοποίηση **χαρακτηριστικών φυσικών πόρων** της περιοχής, όπως είναι οι σημαντικές ιαματικές πηγές των **Λουτρών Καϊάφα και Κυλλήνης** και η **έλλειψη αξιοποίησης των εσωτερικών υδάτων** κυρίως της **Αιτωλ/νίας** (λίμνη Τριχωνίδα, τεχνητές λίμνες Κρεμαστών, Καστρακίου).
- **Το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων** (εγκαταστάσεις και δραστηριότητες) λόγω της σχετικής ζήτησης **επηρεάζει έμμεσα την οικιστική και τουριστική** (εσωτερικού τουρισμού) **ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής**.
- **Η Ξενοδοχειακή υποδομή της ΠΔΕ** στην δεκαετία που μεσολάβησε **σημείωσε αύξηση** και αυτό οφείλεται στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής Αρχ. Ολυμπίας, της Ηλείας κ.ά.
- **Τα μεγάλα έργα υποδομής μεταφορών που κατασκευάστηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας** **χαράζουν νέες προοπτικές**. Οι διεθνείς λιμένες Πάτρας και Ηγουμενίτσας, κύριες δυτικές πύλες της χώρας, οι ζεύξεις Ρίου-Αντιρρίου και Άκτιου-Πρέβεζας καθώς και οι διευρωπαϊκοί άξονες Εγνατία, Ιόνια Οδός, ΠΑΘΕ (Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη), αναμένεται **διαχρονικά να προσδώσουν στην περιοχή κομβικότητα**.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Νομός Αιτωλοακαρνανίας
- Νομός Αχαΐας
- Νομός Ηλείας

Γενικά Συμπεράσματα

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα παραγωγής.
- Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αιτωλοακαρνανίας ασχολούνται με την κτηνοτροφία και την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων και κρέατος.
- Η αντίθετη όψη του νομίσματος είναι τα αρνητικά στοιχεία. Ένα από όλα αυτά είναι η υπερβολική χρήση των βοσκότοπων και η μη αξιοποίηση των επιδοτικών κεφαλαίων.
- Η Αχαΐα είναι και αυτή μια κτηνοτροφική περιοχή λόγω της ποικιλομορφίας του εδάφους. Επίσης στη περιοχή υπάρχουν πολλοί παραγωγοί κρασιού και πολλές αμπελοκαλλιέργειες. Ταυτόχρονα υπάρχουν και κτηνοτροφικές μονάδες
- Ο νομός Ηλείας έχει ως χαρακτηριστικό τους πολλούς υδροβιότοπους. Όπως και στην υπόλοιπη Δυτική Ελλάδα, έτσι και στην Ηλεία κυριαρχούν οι δενδρώδης και οι αροτραίες καλλιέργειες.
- Στο δευτερογενή τομέα κυριαρχεί ο νομός Αχαΐας. Διαθέτει επίσης την πόλη της Πάτρας, που είναι η μεγαλύτερη πόλη και έδρα της περιφέρειας.
- Αντίθετα με την Αιτωλοακαρνανία και την Ηλεία που δεν είναι εξίσου αναπτυγμένες βιομηχανικά.
- Τέλος, στον τριτογενή τομέα οι κάτοικοι ασχολούνται με το εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, παραγωγή λαδιού, κρασιού και κρεάτων. Στον τομέα του τουρισμού αναπτύσσεται ο αγροτουρισμός και στις παραλιακές περιοχές ο παράκτιος τουρισμός. Επισκεψιμότητα, επίσης, υπάρχει και στα χιονοδρομικά κέντρα της Περιφέρειας.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Ρόϊδω Μητούλα
mitoula@hua.gr